

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนศัตรูพืชระบาด “ด้วงดำในนาข้าว”

วันที่ 21 มิถุนายน 2564

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั่วทุกภาคของประเทศไทย ขณะนี้พบการเข้าทำลายของด้วงดำในพื้นที่ปลูกข้าวจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งข้าวอยู่ในระยะกล้า พบการเข้าทำลายของด้วงดำหลังจากข้าวงอก และฝนทิ้งช่วงโดยด้วงดำจะกัดกินส่วนของข้าวในระยะต้นอ่อนหากการระบาดรุนแรงอาจคล้ายกับอาการขาดธาตุอาหารและการทำลายของเพลี้ยไฟ ส่งผลให้ต้นข้าวเหี่ยวและแห้งตาย ดังนั้นเกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ หากพบข้าวแสดงอาการดังกล่าวให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อดำเนินการหาแนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Heteronychus lioderes*, *Alissonotum cribratellum*

วงศ์ : Scarabaeidae

อันดับ : Coleoptera

ลักษณะการทำลาย

ด้วงดำ *H.lioderes* จะกัดกินส่วนอ่อนของต้นข้าวที่ 'ชิดติดกับรากข้าวแต่อยู่ในดิน' ที่เรียกว่า mesocotyl นอกจากต้นข้าวแล้วด้วงชนิดนี้ยังสามารถกัดกินวัชพืชพวกกก และวัชพืชในนาที่ขึ้นปะปนกับข้าว โดยลักษณะการทำลายจะเหมือนกับในข้าว ต้นข้าวที่ยังเล็กอายุประมาณ 2 – 3 สัปดาห์ จะเสียหายมากเนื่องจากต้นกล้าข้าวยังไม่ทันตั้งตัวเมื่อถูกด้วงชนิดนี้ทำลาย จะเหี่ยวและแห้งตายคล้ายอาการเพลี้ยไฟทำลายแต่การแพร่กระจายไม่เหมือนกัน เมื่อถอนต้นข้าวขึ้นมารากข้าวจะหลุดทำให้เข้าใจว่าด้วงชนิดนี้ทำลายรากข้าวด้วย หากใช้วิธีขุดต้นข้าวที่แสดงอาการใบเหลือง เหี่ยว จะพบว่ารากข้าวไม่ได้ถูกกัดกิน ด้วงดำจะเคลื่อนย้ายทำลายข้าวต้นอื่นๆ โดยการท าโพรงอยู่ใต้ดินในระดับใต้รากข้าว ทำให้เห็นรอยขุดดินเป็นแนว ส่วนใหญ่มักพบตัวเต็มวัยของด้วงดำชนิดนี้ 1 ตัวต่อจุดที่ขุดสำรวจ และพบไข่มีลักษณะกลมสีขาวขุ่นขนาดเท่าเม็ดสาคุขนาดเล็ก 5 - 6 ฟอง ลักษณะการแพร่กระจายไม่แน่นอน

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. สำรวจและเฝ้าระวังการระบาดของด้วงดำในภาวะฝนทิ้งช่วง หรือหลีกเลี่ยงการหว่านข้าวระหว่างปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนมิถุนายน

2. ล่อและทำลายตัวเต็มวัยของด้วงดำ โดยใช้หลอดไฟชนิดแบล็กไลท์

3. สำรวจนาข้าวเพื่อเฝ้าระวังเมื่อพบตัวเต็มวัยด้วงดำในกับดักแสงไฟ

4. หากพบการระบาดรุนแรง ให้ฉีดพ่นด้วยสารเบตา-ไซฟลูทรีน (โพลีเทค 2.5% อีซี) และแลมบ์ดา-ไซฮาโลทรีน (คาราเต้ 2.5% อีซี) เฉพาะบริเวณที่ข้าวแสดงอาการแห้ง และในนาข้าวมีความชื้นโดยฉีดพ่นเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

5. กำจัดพืชอาศัย ได้แก่ พืชตระกูลหญ้า ไม่แนะนำให้ใช้สารต่อเนื่องกันนานเพราะจะทำให้ดินต่อสารฆ่าแมลงได้

Heteronychus lioderes Bates

Alisssonotum sp.

ลักษณะขุดดินที่เกิดจากตัวด้วงขุดลงไปเพื่อกัดกินต้นข้าว

ลักษณะการทำลายของด้วง

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์